

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.015.04.2020

Pan
ppłk Jacek Zwierzchowski
Dyrektor Zakładu Karnego
w Zamościu

Zakład Karny w Zamościu
ul. Stefana Okrzei 14
22-400 Zamość

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/20/075 *Resocjalizacja osób pozbawionych wolności poprzez aktywizację zawodową*

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zakład Karny w Zamościu ul. Stefana Okrzei 14, 22-400 Zamość (dalej „Zakład Karny” lub „ZK”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	ppłk Jacek Zwierzchowski – Dyrektor ZK od 16 marca 2020 r. Poprzednio Dyrektorem ZK był płk Dariusz Bernat (od 13 marca 2018 r. do 15 marca 2020 r.) oraz mjr Krzysztof Stefanowski (od 1 lutego 2013 r. do 12 marca 2018 r.).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Rozpoznanie potrzeb w celu prowadzenia działań na rzecz zwiększenia zdolności do zatrudnienia osób pozbawionych wolności w ramach projektu „Podniesienie kwalifikacji zawodowych więźniów w celu ich powrotu na rynek pracy po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności”. 2. Realizacja zadań przewidzianych w projekcie „Podniesienie kwalifikacji zawodowych więźniów w celu ich powrotu na rynek pracy po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności”.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016 – 2020 (I kwartał) z uwzględnieniem wcześniejszej dokumentacji dotyczącej okresu objętego kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Dariusz Barej, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/128/2020 z 21 września 2020 r. (akta kontroli str. 1-5)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	W Zakładzie Karnym prawidłowo realizowano zadania przewidziane w projekcie „Podniesienie kwalifikacji zawodowych więźniów w celu ich powrotu na rynek pracy po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności”³. ZK dysponował informacjami o potrzebach zawodowych osadzonych oraz lokalnego rynku pracy, a także dokonywano analizy zgromadzonych informacji. Rekrutacja uczestników szkoleń oraz przebieg cykli szkoleniowo-aktywizacyjnych odpowiadały zasadom określonym w założeniach Projektu. Beneficjenci Projektu, którzy ukończyli szkolenia, w 99% przypadków zostali skierowani do zatrudnienia na terenie ZK lub w podmiotach zewnętrznych. Rzetelnie realizowano obowiązki sprawozdawcze nałożone przez Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Lublinie. Zapewniono prawidłową realizację umów na organizację i przeprowadzenie szkoleń zawodowych dla osadzonych.
--------------	--

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200. Dalej „ustawa o NIK”.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (Oś Priorytetowa II *Efektywne polityki publiczne na rynku pracy, gospodarki i edukacji* Działanie 2.7 *Zwiększenie szans na zatrudnienie osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym*) na mocy porozumienia zawartego 12 lipca 2016 r. pomiędzy Dyrektorem Generalnym Służby Więziennej a Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Dalej „Projekt”.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na realizację Projektu i polegały na niedokonaniu wpisów w oddziałowych książkach ruchu osadzonych oraz książkach ruchu osób i pojazdów, a także na skierowaniu do zatrudnienia uczestników niezgodnie z ukończonym kierunkiem szkolenia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Rozpoznanie potrzeb w celu prowadzenia działań na rzecz zwiększenia zdolności do zatrudnienia osób pozbawionych wolności w ramach Projektu

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą zaplanowano i przeprowadzono 29 cykli szkoleniowo-aktywizacyjnych, z tego 3 w 2016 r., 10 w 2017 r., 7 w 2018 r., 9 w 2019 r. Zaplanowane w I kwartale 2020 r. kursy zostały przełożone na termin późniejszy z uwagi na zagrożenie epidemiologiczne.

W latach 2016-2019 w zrealizowanych 29 cyklach szkoleniowo-aktywizacyjnych wzięło udział łącznie 322 skazanych, a ukończyło 318 (99%). W latach 2018-2019 czterech osadzonych nie ukończyło szkoleń z powodu absencji chorobowych, odmowy dalszego udziału w kursie, przeniesienia do innej jednostki penitencjarnej.

(akta kontroli str. 10-13, 31-41, 51)

Szkolenia obejmowały następujące zawody: stolarz (jedno szkolenie, 10 osadzonych), spawacz elektryczno-gazowy (jedno szkolenie, 10 osadzonych), nowoczesne wykończenie wnętrz (10 szkoleń, 109 osadzonych), brukarz (sześć szkoleń, 65 osadzonych), stolarz meblowy (siedem szkoleń, 77 osadzonych), monter sieci elektrycznych (jedno szkolenie, 12 osadzonych), spawacz TIG (jedno szkolenie, 11 osadzonych), spawacz MAG (jedno szkolenie, 12 osadzonych), opiekun/asystent osób starszych (jedno szkolenie, 12 osadzonych).

Grupy szkoleniowe rekrutowane do udziału w jednym cyklu szkoleniowo-aktywizacyjnym liczyły od 10 do 12 uczestników, co było zgodne z wnioskiem o dofinansowanie Projektu.

Liczba szkoleń zrealizowanych w latach 2016-2019 w ramach Projektu była zgodna z rocznymi planami realizacji szkoleń kursowych w ZK, zatwierdzonymi przez Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Lublinie (dalej „Dyrektor OSW”).

(akta kontroli str. 31-40)

1.2. W ZK planowano kursy szkoleniowe na podstawie analizy potrzeb lokalnego rynku pracy, a także potrzeb zawodowych osób osadzonych. W ZK w 2015 r. przeprowadzono również analizę potrzeb lokalnych przedsiębiorców, w tym również zatrudniających osadzonych. W wyniku badania rynku pracy uzyskano potwierdzenie od ośmiu przedsiębiorców, którzy zgłosili chęć zatrudnienia 55 skazanych w zawodach: pracownik budowlany, brukarz, stolarz meblowy, spawacz elektryczno-gazowy. Podobne analizy przeprowadzano także w latach 2016-2019, wspomagając się m.in. publikacjami Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie w zakresie występowania w regionie zawodów deficytowych oraz wykazem sugerowanych zawodów ujętych w *Koncepcji Implementacji Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja i Rozwój w działalność resocjalizacyjną Służby*

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa jest sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Więziennej⁵, a także uwzględniono zapotrzebowanie na zatrudnienie skazanych wynikające z umów zawartych przez ZK z podmiotami zewnętrznymi.

Wykonując dyspozycję zawartą w piśmie Dyrektora OSW z dnia 20 grudnia 2016 r., ZK ustalił z lokalnymi podmiotami gospodarczymi zapotrzebowanie na pracowników w zawodach szwacz, tapicer technolog wykończenia wnętrz, stolarz, stolarz meblowy, murarz, tynkarz, pracownik budowlany, brukarz. Przedsiębiorcy zadeklarowali gotowość zatrudnienia osadzonych posiadających przeszkolenie w wymienionych zawodach. Wyniki analiz przekazywane były do Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej (dalej „OISW”).

Kierownik Działu Penitencjarnego wyjaśnił, że w trakcie przeprowadzanych rozmów pomiędzy kadrą penitencjarną i osadzonymi analizowano ich sytuację i potrzeby, biorąc m.in. pod uwagę wykształcenie, doświadczenia zawodowe, sytuację rodzinną i prawną, zainteresowania i predyspozycje do wykonywania konkretnych zawodów.
(akta kontroli str. 16-23, 121)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie rozpoznanie potrzeb w zakresie zwiększenia zdolności do zatrudnienia osób pozbawionych wolności w ramach Projektu.

OBSZAR

2. Realizacja zadań przewidzianych w Projekcie

Opis stanu
faktycznego

2.1. W ZK powołano Zespół koordynujący postęp i realizację Projektu (dalej „Zespół”). Osoby wchodzące w skład Zespołu były odpowiedzialne za poszczególne elementy Projektu, tj. za organizację i przebieg kursów, nadzór nad ich dokumentowaniem, zatrudnienie osadzonych po zakończonych szkoleniach. W skład Zespołu weszli pracownicy reprezentujący działy: penitencjarny, finansowy, kadr, kwatermistrzowski, ochrony. Poprzedni Dyrektor Zakładu wyjaśnił, że w skład Zespołu powołano przedstawicieli określonych działów merytorycznych, najistotniejszych dla realizacji projektu, zapewniali oni wystarczającą i poprawną realizację działań projektowych i nie było potrzeby angażowania dodatkowych osób (np. z poziomu działu finansów, czy służby zdrowia).

(akta kontroli str. 6-9, 274-287)

Dyrektor ZK wyznaczał opiekunów szkoleń, którzy sprawowali bieżący nadzór nad ich realizacją i dokonywali odbioru wykonanej usługi od wykonawców tych szkoleń, którymi byli: Pomorska Instytucja Gospodarki Budżetowej „Pomerania” w Koszalinie (w 2016 r., 2017 r. i w 2018 r.) oraz Mazowiecka Instytucja Gospodarki Budżetowej „Mazovia” w Warszawie (w 2019 r.). Dyrektor OSW realizował zadania w zakresie wyboru wykonawców oraz zawierania umów w sprawie organizacji i przeprowadzenia szkoleń zawodowych dla osadzonych przebywających w jednostkach penitencjarnych.

(akta kontroli str. 124, 148, 173, 196, 214, 229, 244, 260)

2.2. Zakład Karny zapewnił osadzonym dostęp do informacji o możliwościach uczestnictwa w Projekcie. Informacje przekazywano w formie komunikatów za pośrednictwem radiowęzła, a także ogłoszeń umieszczonych na tablicy. Treść przekazywanych informacji została udokumentowana w formie zapisów nadawanych audycji z podaniem daty, godziny i tytułu nadawanych komunikatów. Na przykład

⁵ Dokument z dnia 23 sierpnia 2016 r. przesłany przez OISW do służbowego wykorzystania (pismo znak OI//P-073/POWER/14/16/2543 z dnia 25 sierpnia 2016 r.).

w 2019 r. audycje dotyczące możliwości uczestnictwa w szkoleniach i aktywizacji zawodowej nadawano systematycznie od czerwca do grudnia dwa razy w miesiącu.
(akta kontroli str. 52)

2.3. Szczegółową kontrolą objęto ogółem osiem cykli szkoleniowo-aktywizacyjnych zrealizowanych przez ZK w ramach Projektu, tj. po dwa pierwsze cykle szkoleniowo-aktywizacyjne przeprowadzone w 2016 r., 2017 r., 2018 r. i w 2019 r. Udział w nich wzięło i szkolenie ukończyło 88 osadzonych.

Szkolenia/kursy objęte kontrolą obejmowały następujące zawody:

- spawacz elektryczno-gazowy (październik-listopad 2016 r.) – 10 uczestników,
- nowoczesne wykończenie wnętrza (październik-listopad 2016 r.) – 10 uczestników,
- nowoczesne wykończenie wnętrza (29 maj - 4 lipiec 2017 r.) – 10 uczestników,
- nowoczesne wykończenie wnętrza (29 maj - 14 lipiec 2017 r.) – 10 uczestników,
- nowoczesne wykończenie wnętrza (maj 2018 r.) – 12 uczestników,
- nowoczesne wykończenie wnętrza (czerwiec 2018 r.) – 12 uczestników,
- spawacz MAG (kwiecień 2019 r.) – 12 uczestników,
- stolarz meblowy (maj 2019 r.) – 12 uczestników.

Uczestnicy poszczególnych cykli szkoleniowo-aktywizacyjnych zostali wytypowani na zasadach przewidzianych w punkcie 3.2. wniosku o dofinansowanie. Procesem rekrutacji kandydatów na szkolenia zajmowali się wychowawcy penitencjarni, przeprowadzali rozmowy z osadzonymi pod kątem udziału w kursach, sporządzali listy osadzonych, które następnie przekazywali Kierownikowi Działu Penitencjarnego. Wytypowani osadzeni przechodzili badania lekarskie pod kątem możliwości udziału w wybranym szkoleniu.

Komisja Penitencyjna kwalifikowała osadzonych do uczestnictwa w szkoleniach, uwzględniając w szczególności: zalecenia zawarte w indywidualnych programach oddziaływania osadzonych, okres pozostały do końca odbywania kary pozbawienia wolności lub nabycia uprawnień pozwalających do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie z pozostałej części kary (nie więcej niż 2 lata), zgodę osadzonych na udział w szkoleniu i motywację do nauki, wykształcenie, stan zdrowia poświadczony zaświadczeniem lekarskim.

Analiza uzasadnień i opinii zawartych w decyzjach Komisji Penitencyjnej, indywidualnych programów oddziaływania, zaświadczeń lekarskich oraz informacji o pobytach i orzeczeniach osób osadzonych uczestniczących w cyklach szkoleniowo-aktywizacyjnych objętych kontrolą, wykazała, że rekrutację uczestników tych cykli przeprowadzono prawidłowo.

(akta kontroli str. 122-123)

W ZK utworzono listę rezerwową uczestników danego szkolenia, na której umieszczono po dwóch skazanych. Byli to osadzeni, którzy zgłosili się na szkolenie i spełniali kryteria przewidziane w Projekcie. O umieszczeniu na liście rezerwowej decydowała kolejność zgłoszenia.

(akta kontroli str. 42)

2.4. W Zakładzie Karnym objęte kontrolą szkolenia zawodowe zrealizowano w terminach ustalonych w umowach zawartych z wykonawcami tych szkoleń oraz w dniach i godzinach określonych w harmonogramie danego szkolenia. Osoby szkolące przebywały na terenie ZK w dniach, kiedy odbywało się dane szkolenie, co potwierdzały wpisy dokonane w książkach ruchu osób i pojazdów (biuro przepustek ZK). Osadzeni, którzy uczestniczyli w szkoleniach objętych kontrolą potwierdzali

swoją obecność na szkoleniu podpisem na liście obecności. Według sporządzonych list obecności frekwencja na szkoleniach objętych kontrolą była następująca:

- spawacz elektryczno-gazowy (31 dni) – pięciu osadzonych uczestniczyło w 100% zajęć, pięciu w 84%-97%,
- nowoczesne wykończenie wnętrza (20 dni) – w szkoleniu w 2016 r. pięciu osadzonych uczestniczyło w 100% zajęć, pięciu w 85-95%,
- nowoczesne wykończenie wnętrza (nr 02/LUB/2017) – w szkoleniu trwającym 35 dni trzech osadzonych uczestniczyło w 100% zajęć, siedmiu w 94%-97%,
- nowoczesne wykończenie wnętrza (nr 03/LUB/2017) – w szkoleniu trwającym 27 dni siedmiu osadzonych uczestniczyło w 100% zajęć, trzech w 93%-96%,
- nowoczesne wykończenie wnętrza (19 dni) – w szkoleniu w 2018 r. dziewięciu osadzonych uczestniczyło w 100% zajęć, a trzech w 89%-95%,
- nowoczesne wykończenie wnętrza (nr 14/LUB/2018), w szkoleniu trwającym 18 dni uczestniczyło 12 osadzonych, z tego jeden w 89%, jeden 94%, 10 w 100%,
- spawacz MAG (23 dni) – dziewięciu osadzonych uczestniczyło w 100% zajęć, trzech w 84%-87%,
- stolarz meblowy (18 dni) – w szkoleniu 12 osób uczestniczyło w 100% zajęć.
(akta kontroli str. 127-136, 151-160, 175-183, 198-203, 215-216, 231, 245-247, 261-263)

Analiza zapisów w „Książkach ruchu osób i pojazdów” wykazała, że obecność wykładowców na terenie Zakładu została potwierdzona w dniach, w których odbywały się szkolenia, poza 15 przypadkami (dniami). Wpisy w ww. książkach, dotyczące obecności wykładowców na zajęciach, nie zostały potwierdzone z listami obecności (10 dni) w przypadku kursu „Nowoczesne wykończenie wnętrza”. Odnośnie do braku podpisów wykładowcy, Kierownik Działu Penitencjarnego wyjaśnił, że wynikało to z faktu, że część praktyczna kursu polegała na remoncie elewacji zewnętrznej budynku administracyjnego Zakładu Karnego. Wykładowca prowadzący szkolenie nie był odnotowywany w „Książce ruchu osób i pojazdów”, ponieważ nie wchodził na teren jednostki.

W pięciu przypadkach nie odnotowano w „Książkach ruchu osób i pojazdów” obecności wykładowców, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Dotyczyło to szkoleń: nowoczesne wykończenie wnętrza (03/LUB/2017) – brak wpisu 27 czerwca 2017 r., nowoczesne wykończenie wnętrza (02/LUB/2017) – brak wpisu 6 lipca 2017 r., spawacz MAG – brak wpisów 4, 11 i 25 kwietnia 2019 r.

Badanie zapisów w „Książkach ruchu osadzonych” i dokumentacji potwierdzającej uczestnictwo poszczególnych osadzonych w zajęciach (tj. listach obecności), wykazało, że w latach 2016-2019 zapisy dokonane w oddziałowych książkach ruchu osadzonych były zgodne z listami obecności uczestników, poza 13 przypadkami (dniami), co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Dotyczyło to następujących kursów: nr 13/LUB/2019 stolarz meblowy (cztery przypadki), nr 04/LUB/2018 nowoczesne wykończenie wnętrza (trzy przypadki), nr 14/LUB/2018 nowoczesne wykończenie wnętrza (dwa przypadki), nr 02/LUB/2017 nowoczesne wykończenie wnętrza (cztery przypadki).

(akta kontroli str. 29-30, 96-113)

Prowadzone w ramach Projektu zajęcia były dokumentowane zgodnie z § 2 zawartych umów pomiędzy OISW i wykonawcą szkoleń. Szkolenia prowadzono na podstawie pisemnych harmonogramów zatwierdzonych przez kierownika jednostki penitencjarnej. Osadzeni potwierdzali swój udział w szkoleniach podpisami na prowadzonych w tym celu listach obecności, z przeprowadzonych egzaminów

teoretycznych i praktycznych sporządzano protokoły. Po zakończonych szkoleniach uczestnikom zostały wydane zaświadczenia o ukończeniu kursu z doskonalenia zawodowego, certyfikaty ukończenia kursu wraz z zajęciami z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz certyfikaty ukończenia zajęć aktywizacji zawodowej. Sporządzono rejestry wydanych zaświadczeń i certyfikatów.

(akta kontroli str. 124-273)

2.5. Wykonawca szkoleń poświadczył w formie pisemnej udział osadzonych w szkoleniach poprzez wydanie zaświadczeń o ukończeniu kursu zawodowego, certyfikatów ukończenia kursu wraz z zajęciami z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz certyfikatów ukończenia zajęć aktywizacji zawodowej.

Uczestnicy cykli szkoleniowo-aktywizacyjnych własnoręcznie kwitowali odbiór ww. dokumentów. Kopie pokwitowań odbioru zaświadczeń i certyfikatów znajdowały się w OISW.

Warunkiem otrzymania zaświadczeń i certyfikatów było uczestnictwo w co najmniej 80% całości cyklu szkoleniowo-aktywizacyjnego oraz uzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu. Na podstawie „Książek ruchu osadzonych”, list obecności i protokołów egzaminacyjnych ustalono, że certyfikaty i zaświadczenia wydano osobom faktycznie uczestniczącym w zajęciach, które zaliczyły egzamin teoretyczny i praktyczny.

(akta kontroli str. 124-273)

2.6. Spośród 88 osadzonych objętych próbą kontrolną, którzy zakończyli uczestnictwo w cyklach szkoleniowo-aktywizujących, 87 zostało zatrudnionych na podstawie skierowania do pracy⁶, z czego:

- 11 odpłatnie na podstawie art. 121 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy⁷ oraz art. 123 § 1 kkw,
- 76 nieodpłatnie, w tym 24 na podstawie art. 123a § 1 kkw do 90 godzin miesięcznie, pozostali skazani – 52, na podstawie art. 123a kkw w wymiarze pełnego etatu lub jego części (od 6/8 do 7/8).

Spośród 87 uczestników cykli szkoleniowo-aktywizacyjnych, którzy zostali skierowani do pracy, sześciu zostało zatrudnionych nieodpłatnie u przedsiębiorców prywatnych, okres zatrudnienia wyniósł od czterech miesięcy do półtora roku, pięciu również nieodpłatnie w jednostkach samorządu terytorialnego (od czterech do ponad półtora roku), pozostali (76 osadzonych) na terenie Zakładu, z czego 11 odpłatnie, a pozostali nieodpłatnie (okres zatrudnienia wyniósł: od 44-48 dni – trzy przypadki; od dwóch do trzech miesięcy – 27 przypadków; od trzech do sześciu miesięcy – 17; od sześciu do dwunastu miesięcy – 21; ponad rok – osiem przypadków).

Skazani byli kierowani do zatrudnienia odpłatnego i nieodpłatnego na podstawie wykazów stanowisk pracy. Osadzeni zatrudniani byli u zewnętrznych przedsiębiorców na podstawie decyzji Dyrektora Zakładu Karnego o skierowaniu do zatrudnienia. Dyrektor Zakładu Karnego zawierał umowy z przedsiębiorcami na czas nieokreślony, w których określano m.in. stanowiska pracy na których będą zatrudnieni skazani, czas pracy, zasady zwolnień i przerw w pracy, wysokość wynagrodzenia, zasady bezpieczeństwa i przewozu skazanych.

(akta kontroli str. 85-89)

⁶ Według wyjaśnień Kierownika Działu Penitencjarnego ZK, przyczyną niepodjęcia pracy przez jednego skazanego były względy bezpieczeństwa osadzonego.

⁷ Dz.U. z 2020 poz. 523, ze zm. Dalej „kkw”.

Liczbę osadzonych skierowanych do zatrudnienia odpowiadającego profilowi szkolenia ustalono na podstawie modułu *Zatrudnienie* Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności.

(akta kontroli str. 43-50)

2.7. Kierownik Działu Penitencjarnego ZK wyjaśnił, że Zakład nie dysponuje informacjami o losach zawodowych uczestników Projektu, którzy zakończyli odbywanie kary pozbawienia wolności.

(akta kontroli str. 51)

2.8. W Zakładzie Karnym nie ustalono procedur w zakresie wyboru zewnętrznych przedsiębiorców, u których osadzeni świadczyli pracę.

Z kontrahentami zawierano umowy o odpłatnym lub nieodpłatnym zatrudnieniu osadzonych. Na podstawie zawartych przez Zakład umów z przedsiębiorcami ustalono, że liczba kierowanych do pracy osadzonych zależała od potrzeb przedsiębiorców, czy jednostek samorządu terytorialnego oraz możliwości ZK.

(akta kontroli str. 288-332)

2.9. Zakupy sprzętu w ramach realizacji Projektu dokonał OISW i przekazał do ZK w 2017 r. Łączna wartość przyjętego sprzętu wyniosła 60,0 tys. zł. Były to m.in. uniwersalna maszyna wieloczynnościowa HAFEN, młot udarowo-obrotowy, elektryczna maszyna do cięcia glazury. Przeprowadzone oględziny trzech sztuk sprzętu o najwyższej wartości zakupu wykazały, że sprzęt znajdował się na terenie Zakładu, był zdalny do użytkowania i nosił ślady użytkowania.

(akta kontroli str. 52-69)

2.10. Dane sprawozdawcze, dotyczące realizacji Projektu, przekazywano w formie pisemnej do OISW. Po każdorazowym rozpoczęciu kursu Zakład przekazywał informację o jego rozpoczęciu do OISW, przysyłał listę uczestników szkoleń, podpisane przez osadzonych deklaracje uczestnictwa w Projekcie i oświadczenia o zgodzie na przetwarzanie danych osobowych.

Przekazywano do OISW dokumentację szkolenia, w tym m.in.: wykazy osadzonych uczestniczących w danym cyklu oraz protokoły odbioru usługi szkoleniowej zawierające dane dotyczące nazwy szkolenia, terminu jego przeprowadzenia, liczby zrealizowanych godzin, liczby osób, które w nim uczestniczyły, liczby certyfikatów i zaświadczeń wydanych uczestnikom po zakończeniu danego cyklu szkoleniowo-aktywizacyjnego.

Po zakończeniu szkoleń, przekazywano tabelaryczne zestawienia osadzonych, którzy podjęli zatrudnienie. Informowano OISW o absencjach uczestników szkoleń wraz z podaniem czasu trwania i powodach braku uczestnictwa w zajęciach szkoleniowych. W ZK wprowadzano do Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności dane uczestników Projektu.

(akta kontroli str. 51)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Zakładzie Karnym w prowadzonej wewnętrznej ewidencji nie odnotowano uczestnictwa osadzonych i osób szkolących, tj.:

- w 13 przypadkach wpisy w oddziałowych książkach ruchu osadzonych nie potwierdzały uczestnictwa osadzonych w szkoleniach. Uczestnicy złożyli podpisy na listach obecności, a fakt opuszczenia przez nich oddziału i udania się na szkolenie nie został odnotowany w książkach. Według § 102 ust. 1 pkt 2 i § 103 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r.

- w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej⁸, ruch osadzonych po terenie zakładu podlega ewidencji w oddziałowych książkach ruchu osadzonych;
- w pięciu przypadkach obecność wykładowców na terenie Zakładu nie została potwierdzona w książkach ruchu osób i pojazdów, co naruszało obowiązki wynikające z § 113 ww. rozporządzenia.

Kierownik Działu Penitencjarnego ZK wyjaśnił, że przypadki rozbieżności pomiędzy zapisami w „Książce ruchu osadzonych” a dokumentacją potwierdzającą uczestnictwo poszczególnych osadzonych w zajęciach (tj. listą obecności) wynikają z omyłkowego odnotowania przez oddziałowych liczby osadzonych z oddziałów mieszkalnych udających się na zajęcia kursowe. Lista obecności dołączona do dziennika zajęć jest wiarygodnym potwierdzeniem udziału osadzonych w zajęciach szkoleniowych w ramach Projektu. W przypadkach braku odnotowania obecności wykładowców w „Książce ruchu osób i pojazdów” fakt ten wynikał z pominięcia wpisania przez funkcjonariusza pełniącego służbę przy wejściu do jednostki.

(akta kontroli str. 29-30, 96-113)

2. Na 63 osadzonych, którzy ukończyli szkolenia objęte badaniem przed 1 października 2018 r., w 22 przypadkach (35%) nie zostali oni skierowani do odbycia praktyki zawodowej w formie zatrudnienia odpłatnego lub nieodpłatnego na stanowiskach zgodnych z kierunkiem szkolenia, do czego zobowiązywały zapisy we wniosku o dofinansowanie Projektu (pkt 4.1 *Zadania – Szczegółowy opis zadania*)⁹. Od 1 października 2018 r. zatrudnienie osadzonego nie musiało mieć związku z przedmiotem szkolenia¹⁰.

Opiekun szkoleń w ZK wyjaśnił, że przyczyną nieprofilowego zatrudniania niektórych uczestników szkoleń było kierowanie skazanych, już zatrudnionych w jednostce. Praca skazanych na dotychczasowych stanowiskach, pomimo ukończenia kursu o innym profilu, była niezbędna dla funkcjonowania jednostki (opiekun świetlicy, kucharz, pomoc kuchenna, roznoszący artykuły żywnościowe). Wskaźnik zatrudnienia osadzonych wynosi 57,4% (2016-2019).

(akta kontroli str. 43-50, 93-95, 343, 374-424)

NIK zauważa, że do 1 października 2018 r. istniał w Projekcie dodatkowy wymóg zatrudnienia profilowego (odbycia praktyki zawodowej w formie zatrudnienia) i nie był on powiązany ze wskaźnikiem zatrudnienia określonym w Projekcie.

OCENA CZĄSTKOWA

Prawidłowo realizowano zadania przewidziane w Projekcie w zakresie prowadzenia rekrutacji uczestników szkoleń. Uczestnicy szkoleń zostali skierowani do zatrudnienia. Rzetelnie realizowano obowiązki sprawozdawcze. Zapewniono prawidłową realizację umów na organizację i przeprowadzenie szkoleń zawodowych dla osadzonych. Stwierdzone nieprawidłowości, polegające na niedokonaniu wpisów w ewidencji ZK oraz na skierowaniu do zatrudnienia uczestników niezgodnie z ukończonym kierunkiem szkolenia, nie miały istotnego wpływu na realizację Projektu.

⁸ Dz. U. poz. 1804.

⁹ Załącznik do porozumienia o dofinansowanie projektu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 zawartego 12 lipca 2016 r.

¹⁰ Pismo Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Lublinie z 20 listopada 2018 r. informujące o wprowadzonych zmianach we wniosku o dofinansowanie w zakresie zniesienia konieczności zatrudnienia beneficjentów Projektu zgodnie z ukończonym kierunkiem szkolenia.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wnioski
pokontrolne

Zapewnienie skutecznego nadzoru nad prowadzeniem oddziałowych ksiąg ruchu osadzonych oraz ksiąg ruchu osób i pojazdów.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 13 listopada 2020 r.

Kontroler
Dariusz Barej
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis